

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid
Juridische en Algemene Zaken

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
411840

Uw kenmerk
153333U

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 9 september 2013
Onderwerp Oneigenlijk gebruik, rechtsmisbruik en fraude van het vrij verkeer van
personen

Naar aanleiding van het verzoek van uw vaste commissie voor Immigratie en
Asiel / JBZ-raad d.d. 15 juli 2013 om te reageren op enkele vragen van de leden
van de fracties van GroenLinks en D66, antwoord ik u als volgt:

1. *Doelen bewindslieden bij de beschrijving van de problematiek op fraude
door Unieburgers in de zin van het verkrijgen van voorzieningen zonder dat
daar een recht op bestaat?*

Ja. Als het gaat om fraude wordt bedoeld op situaties waarin EU-burgers
met een beroep op de richtlijn Vrij Verkeer (2004/38/EG) aanspraak maken
op bepaalde voorzieningen, zonder daadwerkelijk (meer) hier te verblijven,
of aan de voorwaarden voor verblijf op grond van de richtlijn te voldoen.
Hierbij kan gedacht worden aan het ten onrechte gebruik maken van
voorzieningen zoals toeslagen of de bijstand. Ook is het bijvoorbeeld
mogelijk dat er ten onrechte AOW-recht wordt opgebouwd.

2. *Zo ja, kan de regering hiervan een cijfermatige onderbouwing geven?*

Omdat het systeem van het OM niet op nationaliteit registreert kunnen
geen cijfers worden gegeven naar bij het OM ingeschreven verdachten van
fraude uitgesplitst naar nationaliteit. Daarom is het niet mogelijk om een
cijfermatig overzicht te geven van de omvang van fraude door EU-burgers
in relatie tot de richtlijn.

3. *Indien een dergelijke fraude voorkomt, ligt het dan niet op de weg van de
nationale overheden om hun systeem zodanig in te richten dat
voorzieningen slechts worden toegekend aan personen die daarop
aanspraak kunnen maken?*

Ja, de regering neemt maatregelen op nationaal niveau om fraude tegen te
gaan. Ik verwijs hiervoor onder meer naar de brief van de Staatssecretaris

van Financiën d.d. 10 mei jl.¹ over maatregelen ter bestrijding van de toeslagenfraude. Ook wijs ik in dit verband op de brief van de toenmalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 28 augustus 2012 over het vrij verkeer van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten², waarin maatregelen staan genoemd om het vrij verkeer van personen in betere banen te leiden.

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid
Juridische en Algemene
Zaken

Datum
9 september 2013

Ons kenmerk
411840

Dit neemt de noodzaak niet weg om op Europees niveau te spreken over maatregelen om fraude en misbruik tegen te gaan, aangezien het in de praktijk lastig blijkt te zijn onterecht uitgekeerde bedragen volledig terug te vorderen van EU-burgers die niet (meer) in Nederland woonachtig zijn. Ook blijkt het lastig om aan niet (meer) in Nederland woonachtige EU-burgers opgelegde sancties te effectueren.

4. *Of doelen de bewindslieden tevens op juridische aanspraken op grond van richtlijn vrij verkeer van personen die in hun ogen onwenselijk zijn?*

Naast fraude komt het ook voor dat EU-burgers die hier verblijven op grond van de richtlijn een onredelijk beroep doen op sociale voorzieningen, zoals bijstand. Dit betreft EU-burgers wier verblijfsrecht eindigt als gevolg van het beroep op bijstand. Afhankelijk van de individuele omstandigheden kan het beroep op de bijstand direct gevolgen hebben voor het verblijfsrecht, of pas na verloop van tijd.

5. *Zo ja, zijn dergelijke aanspraken, indien ze grond vinden in het Unierecht, wel te betitelen als fraude of misbruik?*

Nee, een onredelijk beroep op bijstand betreft iets anders dan fraude.

6. *Kan de regering preciezer aangeven welke aanspraken van Unieburgers zij zou willen inperken, met welke argumenten en op welke wijze?*

De regering wil voorkomen dat bijstand wordt uitbetaald in situaties waarin achteraf blijkt dat het verblijfsrecht als gevolg daarvan had kunnen worden beëindigd. In het antwoord op vraag zeven en acht wordt hier nader op ingegaan.

7. *Acht de regering een dergelijke verankering (omkering) noodzakelijk om tot verblijfsbeëindiging over te kunnen gaan?*

Op 28 mei heeft de Tweede Kamer een motie van de leden Azmani en Hamer aangenomen waarin de regering wordt verzocht om, binnen de kaders van het Europees recht, wettelijk te verankeren dat gemeenten bij een bijstandsaanvraag van een EU-migrant, voorafgaand aan het

¹ Kamerstukken II, 17050 nr 432

² Kamerstukken II, 29407 nr 149

toekennen van een bijstandsuitkering, gaan toetsen bij de IND of de bijstandsaanvraag gevolgen heeft voor het rechtmatig verblijf³. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft toegezegd deze motie uit te voeren. Het streven is om de desbetreffende wet op 1 januari 2015 in werking te laten treden.

Deze omkering is nodig om eerder in het proces het oordeel over het verblijfsrecht mee te wegen voor het wel of niet toekennen van een bijstandsuitkering en daarmee te voorkomen dat bijstand wordt uitgekeerd, terwijl dit gevolgen heeft voor het verblijfsrecht.

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid
Juridische en Algemene
Zaken

Datum
9 september 2013

Ons kenmerk
411840

8. *Verloopt de samenwerking tussen de gemeenten en de IND op dit punt voldoende vlot en efficiënt? Zo nee, heeft de regering maatregelen genomen om hierin verbetering aan te brengen?*

In de huidige werkwijze geldt dat indien een gemeente twijfelt of een beroep op bijstand van een EU-burger gevolgen heeft voor het verblijfsrecht, hiervan melding moet worden gedaan bij de IND. Daartoe is een formulier ontwikkeld dat de gemeente kan invullen en opsturen naar de IND. De IND bericht vervolgens de gemeente over de uitkomst. In een verzamelbrief d.d. 12 juli 2013 heeft de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de gemeenten gewezen op deze werkwijze.

Mede ter verbetering van dit proces hebben het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de Gemeentelijke Sociale Dienst Rotterdam een werkwijze onderzocht, waarbij de beoordeling van het recht op bijstand zoveel mogelijk met de beoordeling van het verblijfsrecht samenloopt. Ik verwijs u hiervoor naar de brief die de Minister van Sociale Zaken mede namens mij heeft gestuurd op 10 juli jl. over de pilot Rotterdam⁴. In deze pilot wordt vooruitlopend op de voorgenomen wetwijziging ingezet op de ontwikkeling van een landelijk uitrolbare werkwijze.

9. *Is de regering het met de leden van de fractie GroenLinks eens dat dergelijke verbeteringen in de uitvoering meer en sneller soelaas bieden dan het ijveren op EU-niveau voor aanpassing van een richtlijn, zeker gelet op het gebrek aan draagvlak bij de meeste Lidstaten en de Commissie?*

De Nederlandse regering is het eens met de fractie van GroenLinks dat optimalisering van de praktische samenwerking in de uitvoering sneller soelaas biedt dan aanpassing van de richtlijn. Dit staat echter los van het standpunt dat samenwerking op Europees niveau noodzakelijk is om fraude en misbruik binnen de kaders van de huidige richtlijn effectiever aan te pakken.

³ Kamerstukken II, 29 407, nr. 166

⁴ Kamerstukken II, 29407 nr. 172

10. Heeft de regering de Commissie inmiddels voorzien van feitelijke onderbouwing bij dit voorgestelde handboek (Schijnhuwelijken)?

De Nederlandse regering heeft zich van meet af aan groot voorstander getoond van het handboek en is daarom ingegaan op het verzoek van de Europese Commissie om deel te nemen in de schrijfcommissie van het handboek. Ook heeft de Nederlandse regering direct informatie ingestuurd op het verzoek van de Europese Commissie. Daarnaast is inmiddels informatie verzameld om antwoord te geven op de twee vragenlijsten die door de Europese Commissie zijn verspreid en is input geleverd op het eerste informele concept van het handboek.

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid
Juridische en Algemene
Zaken

Datum
9 september 2013

Ons kenmerk
411840

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven